Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Rosenørn-Lehn, Otto Ditlev

Titel: BREV TIL: Christian 9. FRA: Rosenørn-Lehn, Otto Ditlev (1870-07-24)

Citation: Rosenørn-Lehn, Otto Ditlev: ”BREV TIL: Christian 9. FRA: Rosenørn-Lehn, Otto Ditlev (1870-07-24)”, i *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (2. bind)*, Henrik Koppels Forlag, s. 545. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001825006-002-shoot-L0018250060020357.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Læs Public Domain-erklæringen

Rosenørn-Lehn, Otto Ditlev, *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (2. bind),*

Udenrigsminister Baron Rosenørn-Lehn til Kongen.
Kjøbenhavn, 24. Juli 1870.

Allerunderdanigst Forestilling.

Jeg har allerede havt den Ære allerunderdanigst at forelægge Deres Majestæt den Depesche, som Hr. von Heydebrands. 546meddeelte mig i Fredags, umiddelbart efter Statsraadets Afholdelse. Af dette Aktstykke, der rimeligviis er et Circulaire, som er tilstillet alle de preussiske Gesandtskaber, vil Deres Majestæt allernaadigst have seet, hvorledes den nordtydske Forbundscantsler søger at gjendrive de Grunde, som fra fransk Side ere anførte for Krigen, og at han ender med at udtale, at Forbundet i Forbindelse med dets sydtydske Allierede modtager Kampen.

35

Naar Deres Majestæts Regjering hidtil har afholdt sig fra at udtale sig om den Holdning, som den under nærværende Omstændigheder vil have at indtage, har Grunden væsentligt været den, at der ikke forelaae nogen Anledning, saalænge Krigen ikke her var notificeret af nogen af de krigsførende Magter. Dette er nu skeet, og den af den nordtydske Gesandt gjorte Meddelelse maa snarest muligt have et Svar. En længere Taushed vilde kun kunne give Anledning til Misforstaaelser saavel i Udlandet, hvor det allerede almindeligt hedder, at Danmark har taget Parti for Frankrig, som i Preussen, hvor det efter en igaar fra Kammerherre Quaade modtagen Depesche [1]) ikke er umuligt, at man paatænker at sikkre sig imod Danmark ved at bemægtige sig Jylland, og endelig her i Landet selv, hvor den offentlige Mening trænger til at vide, hvilken Holdning Deres Majestæts Regjering anseer det for rettest at indtage under nærværende Forhold. Overtydet om, at disse Betragtninger vilde vinde Deres Majestæts allerhøieste Bifald, har jeg allerede i Fredags telegraferet til Kammerherre Quaade, at Hr. von Heydebrand havde meddeelt mig den preussiske Notifikation og at han snarest muligt, naar jeg havde havt Leilighed til at erhverve Deres Majestæts Resolution i Statsraadet, vilde modtage et Svar. [2])

Paa den anden Side har den franske Gesandt, Hr. de St.s. 547Ferriol igaar efter Ordre forebragt mig det Ønske, at den kongelige Regjering vilde udsætte at udtale sig i Berlin, forsaavidt det ikke allerede var skeet, og jeg har da svaret ham, at det saameget mindre var muligt at imødekomme dette Ønske, som Kammerherre Quaade havde modtaget et Telegram af det ovenangivne Indhold, og at han muligviis allerede havde ladet sig forlyde med, at Svaret snarest muligt kunde imødesees. Jeg tør allerunderdanigst tilføie, at jeg ikke har Grund til at antage, at den franske Gesandt følte nogen Skuffelse ved dette Svar, og jeg finder heller Intet i de ved General Raasløff idag overbragte Depescher fra Grev Moltke, saa betydningsfulde de end ere, der antyder, at den franske Regjering ikke fuldstændigt skulde vurdere de Grunde, som maae tilraade Deres Majestæt at bevare Neutraliteten, saalænge Forholdene ikke endnu have udviklet sig til en anden Stilling, end den, hvori de for Øieblikket befinde sig.

Naar jeg herefter skal tillade mig i dybeste Underdanighed at gaae over til nærmere at udtale mig om Indholdet af det Svar, der efter min Formening bør gives Preussen, forekommer det mig, at forskjellige Hensyn derved fortjene at tages i Betragtning. Paa den ene Side bør det være en Neutralitetserklæring, der af Alle maa opfattes som en virkelig Tilkjendegivelse af Deres Majestæts Hensigt, saalænge det lader sig forene med Rigets Tarv og Fremtid, at forblive udenfor nærværende Krig. Deres Majestæt har gjentagende Gange havt Leilighed til at udtale, hvor stor Priis Danmark sætter paa at kunne bevare et oprigtigt Venskabsforhold til Preussen, og i og for sig vilde Deres Majestæt neppe kunne finde Opfordring til at forudsee, at Danmark maatte komme i det Tilfælde at opgive den strengeste Neutralitet under en Kamp mellem Frankrig og Tydskland, med mindre Ikke- Opfyldelsen fra Preussens Side af Pragerfredens Artikel 5 complicerede Forholdet. Det er af Vigtighed, at Svaret til Preussen bærer Præget deraf, og at man i Europa indseer,s. 548at hvis Omstændighederne senere maatte tvinge Deres Majestæt til af Hensyn til Rigets Tarv at forlade den neutrale Stilling, saa har Deres Majestæt idetmindste endnu ikke en saadan Hensigt. Dette er vigtigt for Deres Majestæts diplomatiske Stilling i Europa nu og under alle fremtidige Eventualiteter, det er vigtigt ligeoverfor Preussen, forsaavidt denne Magt virkelig maatte tænke paa at gaae angrebsviis tilværks mod Jylland; thi den vilde da have hele Uretten paa sin Side, det er endelig vigtigt for det Tilfælde, at Omstændighederne senere maatte kunne tilraade Deres Majestæt at indlade Dem nærmere med Frankrig, thi, hvis Forholdet da allerede var compromitteret med Preussen, vilde Danmark see sig nødt til at modtage hvilkesomhelst Betingelser, man fra fransk Side maatte ville stille os, istedetfor med saa stor Selvbestemmelsesfrihed, som Omstændighederne overhovedet tillade det, at afgjøre, under hvilke Forudsætninger en større eller mindre Tilnærmelse kunde finde Sted.

35*

Paa den anden Side kan en saadan Neutralitetserklæring heller ikke fremtræde med en altfor bestemt og bindende Characteer. For det Første vilde det ikke være stemmende med Sandhed, om Deres Majestæt gav Sig Mine af at have glemt, at Preussen efter i 1864 ved et længe paatænkt og skammeligt Overfald at have berøvet Deres Majestæt de 2/5 af Monarkiet, nu paa 4de Aar vægrer sig ved at give Danmark den ringe Tilfredsstillelse, som var lovet i Pragerfredens Artikel 5, og hele Verden vil indsee, at Deres Majestæts

Bestemmelse om at bevare Neutraliteten lettere kan være udsat for at forandres end Tilfældet er med de andre mindre Staters. For det Andet har det altid været den kongelige Regjerings inderlige og oprigtige Ønske, at tilbagevinde den Deel af Slesvig, som tilkommer Danmark efter Pragerfreden, ikke imod, men med Preussens frie Villie, og hvorlidet Haab der end efter min Formening er om, at dette kunde tænkes at skee under nærværende Forhold, saa er det dog en Mulighed, hvorpaa jeg har havt Leilighed til at erfare, at forskjelliges. 549Competente troe, og som den kongelige Regjering ikke tør paatage sig det Ansvar ved sin Adfærd bestemt at udelukke. Endelig maa man efter min allerunderdanigste Formening heller ikke ved Svaret til Preussen lægge formelle Hindringer i Veien for at Deres Majestæt senere kan slutte Sig nærmere til Frankrig, forsaavidt Deres Majestæt under forandrede Omstændigheder maatte allernaadigst ville bestemme Sig dertil. Tiden er endnu ikke kommen for mig til nærmere at udtale mig til Deres Majestæt om de Betingelser og Forudsætninger, hvorunder en saadan Mulighed efter min Formening kan indtræde, men jeg maa allerunderdanigst ansee det for meget vigtigt, at der i Svaret tages Hensyn til, at noget Saadant kan skee, og det saameget mere som Grev Moltkes Depescher i Forbindelse med General Raasløffs mundtlige Meddelelser lade mig forudsee, at dette Spørgs maal snart kan foreligge i en meget alvorlig Skikkelse.

Naar jeg sammenfatter de forestaaende Betragtninger, maa Svaret til Preussen efter min allerunderdanigste Formening altsaa opfylde saavidt muligt følgende tre Betingelser. 1) Det maa være en virkelig Neutralitetserklæring, der viser, at Deres Majestæt ikke ønsker at indblandes i Krigen, 2) det maa indeholde en Opfordring for Preussen til eller i alt Fald Intet indeholde, som kan afholde Preussen fra strax at skride til en fuldstændig Opfyldelse af Pragerfreden, og 3) det maa holde Sagen aaben for Deres Majestæts senere mulige Beslutninger og indeholde Tilknytningspunkter for en forandret politisk Holdning.

I Haab om, at Deres Majestæt maatte allernaadigst billige disse Hensyn, har jeg allerunderdanigst tænkt mig, at Svaret til Preussen skulde omtrent kunne indeholde Følgende:

»Den Neutralitet, som Kongen agter at iagttage under nærværende Krig, er naturligen givet ved Rigets geografiske Beliggenhed og politiske Stilling. Fri for enhver tidligere Forpligtelse, vil Kongen lade sin Holdning bestemme af den Agtelse, der skyldes Folkerettens Grundsætninger og bestaaendes. 550Traktater. Den kongelige Regjering vil følgelig rette sine Bestræbelser paa at bevare Fredens Velsignelser for Riget, altsom den tager det fornødne Hensyn til Fremtidens Krav ikke mindre end til Øieblikkets Interesser.«

Efter saaledes i Almindelighed at have bestemt den kongelige Regjerings Stilling, har jeg allerunderdanigst troet, at det vilde være hensigtsmæssigt at tilføie de nærmere Regler, som den kongelige Regjering agter at følge ligeoverfor de krigsførende Magters Krigsskibe, som kunne ventes snart at ville vise sig i de danske Farvande, og i denne Henseende har jeg antaget, at de under den orientalske Krig fulgte Bestemmelser passende paany kunne gjøres anvendelige, alene med de Forandringer, som maatte følge af, at Kaperiet er ophævet ved Pariserconventionen af 1856, og at der nu ikke er den samme Anledning til at formene de fremmede Skibe Adgang til Havnen ved Christiansø, som der var i 1856.

Sluttelig tør jeg endnu allerunderdanigst ansee det for vigtigt, at Svaret til Preussen i Forbindelse med den mig af Hr. v. Heydebrand meddeelte Depesche communiceres de kongelige Gesandtskaber til Efterretning, samt confidentielt meddeles den keiserlig franske Regjering gjennem Hr. de St. Ferriol og Grev Moltke, men iøvrigt selvfølgelig ikke bliver Gjenstand for nogen videre Offentliggjørelse.

I Henhold til Ovenstaaende tillader jeg mig derfor i dybeste Underdanighed at andrage paa

»at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bemyndige mig til at instruere den kongelige Gesandt i Berlin, som ovenfor allerunderdanigst foreslaaet, samt at meddele de kongelige Gesandtskaber og den keiserlig franske Regjering den saaledes stedfundne Correspondance.«

Udenrigsministeriet, 24. Juli 1870.

Allerunderdanigst

O D Rosenørn-Lehn.

Indstillingen bifaldes.
Amalienborg Slot, 25. Juli 1870.

Christian R.
/ O. D. Rosenørn-Lehn.